

▶ KOLMNURGAKS KOKKUVOLDITUD REISIKIRJAD TÕID TEATEID SIBERIMAALT

Sirelid õitsevad ja metsas lõhnab imeliselt

AIME JÕGI

aime.jogi@postimees.ee

Tere kallis öde! Sirelid õitsevad ja kased on hiirekõrvul. Metsas lõhnab praegu imeliselt. Meie külake asub täiesti taigas. Juba viie kilomeetri kaugusel asulast elavad karud.

Taiga on mets, mida on raske ilma kirjveta läbida. Koht, kuhu väga harva astub inimene jalga. Ilma tikkudeta võid taigas otsa saada juba tänu sääskedele ja parmudele. Annaks jumal, et sa ei eksiks taigasse.

Jah, taiga on midagi tabamatut. Näe, kui kaua me siin juba elame, aga kordagi pole midagi taolist juhtunud nagu nüüd. Isegi mitte vanad kohalikud kütid ei mäleta, millal midagi sellist juhtus...

Meid on hakanud karud piirama. Öösiti väriseme hirmust. Igaüks, kellel on oma lehm, väriseb eriti.

Ühel hommikul hakkasid koerad haukuma. Küla on meil suur ja koeri palju, ühesõnaga koerad ajasid karu taga ilma ja himeheta.

Teisel ööl ilmus karu Volhovisse. See on kolhoos, mis asub meist 8 kilomeetri kaugusel. Karu sattus magavasse külla ja murdis seal kohe ühe lehma. Kolhoosi esimees ärkas kisa peale ja sai aru, et karu huligaanitseb. Ta tõusis, haaras püssi, läks välja ja laskis oma koerad karu peale lahti.

Kakskümmend kilomeetrit meie külast, Aipolovos, ilmus samuti karu välja ning murdis kaks lehma ja läks karistamata metsa tagasi.

Ühesõnaga siin taigas on karudega täielik korralagedus.

MULLE OLEKS VÄGA VAJA ROHELIST JA HELESINIST NIITI, ET KAMPSUNI JA SÄRGI PEALE VÄLJA ÖMMELDA.

Sa ära imesta, kui saad ükspäev minult kirja kasetohul. Paberi puudus on meeletu. Palun sind, saada mulle panderolliga marke, paberit ja sulgi ning kui võimalik, siis saada mingisugune raamat eesti keeles või muidu ununeb see keel hoopis. Ja saada mulle värvilisi pliiatseid, kui nad teil olemas on!

Õpin hästi, geograafias, ajaloos, esteetikas, joonistamises on mul ainult ümmargused viied. Vene keeles ja aritmeetikas neljad.

Muide, ma olen sulle unustanud teatada, et ma omandasin ühe eriala – nimelt loosungite maalimise. Hiljuti meie artellile maalisin 2 loosungit ja teenisin 10 rubla. Selle eest saab viis korda käia kinos. Või kui lisada 2 rubla, siis võib osta ühe liitri piima.

Sa ära mõtle, et meil on siin täielik vaikus. Peaaegu igas majas on seinal reproduktorid.

Koolis, klubis, haiglas ja paljudes teistes hoonetes põleb elektrid. Ilmub kohalik ajaleht «Stalini Tee». Ei ole ainult autosid ja väga harva lendavad lennukid, kui kaks korda kolme aasta kohta, siis on hästi.

Täna on meil väga palav päev, palavusest võiks kohe hapuks minna, aga vesi on jões külm ja ujuda ma siiski ei katvatse.

Kui palju kordi olen ma

Eestis sõja üle elanud 21-aastane Maria pidas end ilma vanemateta lapseks. Viimased teated emast, isast ning vendadest pärinesid päevast täna 65 aastat tagasi. Erakogu

Bachmannide pere pärines Narvast

Anastassia, Aleksandri ja Bernhardi mõtetest kokku pandud lood põhinevad nende 1945. aasta suvel Tomski linnast ja Novõi Vasjugani asulast Eestisse saadetud kirjadest.

Kirjad olid adresseeritud Maria Bachmannile, kes oli siis 21-aastane neiu. Ta elas Tartus ja valmistus õp-pima Tartu kunstikoolis.

1941. aasta 14. juuni küüditami-

sest oli ta õnneliku saatuse tõttu pääsenud.

Perekonna pea, Eesti Vabariigi politseiõhvitseri mundrit kandnud isa Georg Bachmann lahutati lähedastest Narva vaksalis juba küüditamistee algul. Georgilt kirju Eestisse ei saanud.

Kõik pere liikmed, välja arvatud isa, kohtusid üksteisega kodumaal

alles pärast 1956. aastat. Kedagi selles loos nimetatuid ei ole enam elavate kirjas.

Kirjavahetus kuulub ühele tõsise ajalohuviga inimesele, kes märkas kolmnurkseid ja sõjaväetsensuuritempliga kirju kolleksionääride kokkutulekul, kus selle saatuseks oleks kergesti võinud saada erinevatesse kättesse laialipudenemine.

just täna arvatavasti läheb postikaater.

Olen alati su vend Aleksander (Aleksander on 11-aastane)

Saada mulle õngekonksusid ka, kõige väiksemat ja keskmist suurust. Need kuuluvad mulle endale ja võib-olla loovutan mõne sõbrale.

Emal on praegu natuke haige, kuid võrreldes teiste päevadega tunneb ta ennast täna hästi. Kiirustan lõpetama kirja, sest

Ammas, kallis laps! Aleksander on iseenesest mõistetavalt kasvanud palju, kuid väljanägemine on tal kehavõitu ja kaal toidu tõttu vaid 46 kilogrammi, aga oli 76. Vaevast-vaevast liigume.

Alik huvitub markidest. Korja ja saada talle mõned. Võiks saada panderolli ajalehtede-raamatute ja niidiga, mulle oleks väga vaja rohelist ja helesinist, et kampsuni ja särki peale välja ömmelda. Samuti joonista väikesi pildikesi, mis sobiksid taskurätikutele, või veel parem, kui saaksid saata mingi hea käsitöö žurnaali, kus on sees ka kootud asju. Ja veel oleks väga vaja vesinikühilapendit, see

oleks Aliku jaoks, ta põeb – tal on käe peal haav juba varsti terve aasta, ei parane.

Sinu pildid on väga ilusad, mulle meeldib väga see klaveritaga. Kuidas sa küll ilma minuta oled suureks sirgunud?

Kirjuta, mis noodid sul on ja mida sa mängid? Kus on kõik meie albumid ja fotod. Kui sul on minu pilt koos isaga (see, mis oli suurendatud) – siis palun saada mulle. Kelle käes on minu

õmblusmasin ja mis on saanud jalgratastest ja seinakellast.

Kirjeldada, missuguses olukorras leidsid eest meie korteri.

Palun, kui sul on võimalik midagi meie asjadest ära müüa ja mulle välja saata kolm tuhat rubla, siis tee seda. Sest uuel kevadel pean ehitama omale hüti, meie vana saun laguneb ära. Talvel ise teen metsa, ise hobusega viin välja, maa pean puhastama ja kännud välja juurima. Töö on raske, kuid pean selle kõik ära tegema, muidu elu on võimatu. Oleme väga ära piinatud ja väsinud kõigest sellest.

Üsna kiiresti lippab suvi mööda ja siis ootab meid ees jälle pikk Siberi talv, mil pakast on 40 kuni 50 kraadi. Millal küll näeme üskord?

Tugevalt emban ja suudlen Sinu ema (Anastassia on 48-aastane)

Halloo öeke! Emake me armsa venakeseaga on minust väga kaugel ja muidugi veel kaugemal oled sina. Olen üksinda võõraste inimeste seas, eemal omastest ja kaugel oma kodumaast. Ma ei taha ütelda, et mul oleks halb või raske. Ma ei või nuriseda oma elu üle. Töö mulle raskusi ei valmista – Narva Tööstuskoolil ei tule mu pärast punastada.

Olen tugevaim lukusepp oma töökojas. Tervis on mul väga hea, võiks ütelda koguni – esmaklassiline. Samuti on meeleoluga. Ma ei lase tujul mitte langeda, vaid vastupidi, viimasel ajal olen koguni üsna lõbusaks läinud. «Elu on ilus – ainult saatus nõõgib!», nagu oli meil koolis kombeks filosoferida. Pea püsti! Pole me kusagil hätta jäänud, ega jäägi. Hirmsad elutormid pole mind mitte mürdnud, vaid vastupidi, veel tugevamaks teinud!

MEID ON HAKANUD KARUD PIIRAMA. ÖÖSITI VÄRISEME HIRMUST. IGAÜKS, KELLEL ON OMA LEHM, VÄRISEB ERITI.

Kogu oma sisemise jõu pühendan praegu oma kehale jõu arendamiseks. Võin öelda, et praegu oman rinnaümbermõõtu 105 cm. Nelja-viie kuise tree-ningu tagajärg! Pole viga! Eks!

Ma olen praegu palju tõsisem kui siis, nii et sa mind ära ei tunnugi. Muusika järgi tunnen suurt igatsust, kuid klaverit meil siin ei ole. Oh küll tahaks praegu klaverit mängida!

Fortuna pole mind aga mitte maha jätnud. Olen tuled ja veed läbi teinud, seiklused põõrased ja meeletud!

Põisist, kes kord unistas sportlasekarjäärist, on saanud karm mees. Vahest mulle tundub, et mul nagu ei olekski enam inimlike tundeid ning vaid siis, kui loen sinu või ema kirjasid, siis tean, et kusagil kaugel on inimesed, kes mulle on armsad ja kallid.

Jah, see elu on ikka naljakas ja kurb. Olin kodus, mõtlesin reisida kaugele. Nüüd olen kaugel, tahan jälle koju. Mitte aru ei saa.

Nägemiseni kallis öde!!!! Sind suudleb Su vend Bernhard (Bernhard on 22-aastane)